

Moje dziecko się jąka. Co robić?

Rodzicu, skoro zadajesz sobie takie pytanie w mowie twojego dziecka pojawiły się pewnie niepokojące cię objawy, takie jak:

- Powtarzanie głosek (b-b-balon), sylab (ba-ba-balon), słów (balon-balon poleciał), części zdań (balon poleciał- balon poleciał do góry).
- Przeciąganie głosek lub trudność w ich wydobyciu z siebie.
- Blokowanie się na poszczególnych dźwiękach mowy, którym towarzyszy widoczny wysiłek na twarzy.
- Dłuższe przerwy w czasie mówienia.

Objawy te sugerują, że twoje dziecko jąka się, jednak w każdym przypadku warto skonsultować się z logopedą i potwierdzić swoje obawy. Po diagnozie terapeuta będzie mógł udzielić instruktażu i w razie potrzeby skierować dziecko na terapię logopedyczną.

Jąkanie jest zaburzeniem, którego powodem jest wiele czynników, w tym genetyczne, lingwistyczne (związane z nabywaniem mowy i języka), psychologiczne, a także środowiskowe. Rodzice nie powinni się obwiniać za jąkanie się dziecka. To nie wasza wina! Natomiast to wy możecie pomóc waszemu dziecku upłynnić jego mowę! Jak to zrobić? Warto zacząć od wprowadzenia kilku zasad w życiu codziennym, które na pewno wesprą dziecko, pomogą mu zbudować swoją pozytywną samoocenę i zniwelują możliwe napięcia. Oto kilka ważnych punktów, które rodzic powinien zapamiętać, aby skutecznie wspierać swoje dziecko w dążeniu do uzyskania płynniejszej mowy:

- Powinniśmy akceptować dziecko w stu procentach, bez względu na jego trudności. Chwalić je za postępy, doceniać i nie okazywać mu naszych niepokojów i obaw. Jeżeli zaczniemy traktować jąkanie, jako coś najgorszego, stygmatyzującego, czego rodzic się wstydzi, dziecko to wyczuje i samo będzie czuło się gorsze. Nie pozwólmy na to, budujmy w dziecku prawidłową samoocenę.

- Nie zalewajmy dziecka pytaniami, szczególnie otwartymi, których często zadajemy tak dużo i w takim tempie, że dziecko nie jest w stanie na nie wszystkie odpowiedzieć, a co dopiero je zapamiętać. Starajmy się mniej pytać, a więcej komentować, dopowiadać.
- Dawajmy dziecku czas na wypowiedź. Czekajmy na każdy komunikat
- i pozwólmy, aby dziecko wypowiedziało go od początku do końca. Nie przerywajmy, nie okazujmy zniecierpliwienia, ponieważ to buduje tylko dodatkowe napięcie i stresuje dziecko, a to nie jest nam potrzebne.
- Bawiąc się z dzieckiem nie bądźmy „królem” zabawy. Pozwólmy dziecku, aby to ono kierowało tym, co się dzieje, aby wprowadzało swoje zasady, a nawet pokazywało nam jak mamy się z nim bawić.
- Czasami zrezygnujmy z ciągłego pośpiechu życia codziennego i nie wywierajmy presji na dziecko, pozwólmy mu na wykorzystanie większej ilości czasu na zrobienie jakiejś rzeczy. Nie budujmy niepotrzebnego napięcia.
- Jeżeli dziecko popełnia błędy w swoich wypowiedziach, nie poprawiamy ich karcąco, ale powtarzamy wypowiedzi w sposób poprawny, po wypowiedzi dziecka, w formie komentarza, np. „Chciałeś powiedzieć, że bardzo podobało ci się na dzisiejszej wycieczce”. Nie zapominajmy także o wzmacnianiu wszystkich pozytywnych cech mowy dziecka, nie bójmy się chwalić!
- Nie używajmy mówiąc do dziecka trudnych czy specjalistycznych słów. Starajmy się mówić językiem prostym, zrozumiałym dla dziecka.
- Mówmy w tempie odpowiednim dla dziecka, tak żeby miało szansę za nami nadążyć. Przestrzegajmy też naprzemienności w dialogu, tak żeby każdy miał czas na swoją wypowiedź i mógł uczestniczyć w rozmowie.
- Okazujmy dziecku zainteresowanie i słuchajmy tego, co mówi i nie karzmy za każdy błąd. Jeżeli dziecko będzie miało w tobie wsparcie i partnera rozmowy chętniej będzie prowadziło z tobą dialog.

- Nie oczekuj od dziecka rzeczy niemożliwych, doceniaj jego wysiłki i wzmacniaj efekty jego pracy.
- Nie traktuj jąkania jako tematu tabu. Spraw by dziecko wiedziało, że może o swoim problemie z tobą porozmawiać, a ty je wesprzesz, będziesz akceptować mimo trudności i pomożesz mu z nim walczyć.

Co warto przeczytać, żeby dowiedzieć się więcej o jąkaniu?

1. De Geus E., *Czasami po prostu się jąkam*. (2013). Katowice: Wydawnictwo Centrum Logopedyczne.
2. Scott L., Guitar C., *Jak mówić w szkole o jąkaniu? Podręcznik dla nauczycieli i logopedów*. (2012). Katowice: Wydawnictwo Centrum Logopedyczne.
3. Tarkowski Z., *Jąkanie. Księga pytań i odpowiedzi*. (2010). Gdańsk: Harmonia.
4. Tarkowski Z., *Jąkanie wczesnodziecięce*. (1997). Warszawa: WSiP.
5. Węsierska K. i Jeziorczak B., *Czy moje dziecko się jąka?* (2011). Katowice: Centrum logopedyczne.

Magdalena Gutkowska, neurologopeda

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koluszkach